Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U004553

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Багрій Юрій Михайлович

2. Yurii M. Bahrii

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-0871-1865

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 21-08-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: ТОВ "САЮЗ".

Код за ЄДРПОУ: 33680419

Місцезнаходження: 46002

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15256

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07

Тема дисертації:

1. Концептуальне осмислення співвідношення моралі та права в українській правовій традиції з позицій типів раціональності

2. Conceptualizing the Relationship Between Morality and Law in the Ukrainian Legal Tradition from the Perspective of Types of Rationality

Реферат/анотація:

1. Актуальність дослідження проблеми співвідношення моралі та права в українській правовій традиції зумовлена комплексом факторів, що визначають розвиток сучасної української державності. У контексті сучасних викликів, зокрема необхідності зміцнення національної безпеки, правова система постає не лише як сукупність нормативних приписів, а як фундаментальний засіб утвердження правопорядку та інструмент захисту прав людини. Глибинне реформування цієї системи потребує опори на національну правову традицію з її потужним гуманістично-ціннісним зрізом. В умовах широкомасштабного вторгнення агресора питання національної ідентифікації набуває екзистенційного значення, а правова традиція виступає дієвим механізмом такої ідентифікації. Необхідність відродження феномену «моралізованого права» як

національної традиції зумовлена дефіцитом гуманістичного потенціалу в сучасній правовій реальності України. Багатовікова історія українського права демонструє органічну єдність етичних та правових норм, що є фундаментом для формування відповідального правового мислення як у представників владних інституцій, так і у пересічних громадян. Крім того, євроінтеграційні прагнення українського народу вимагають не лише формальної адаптації законодавства, а й глибокого засвоєння європейських правових цінностей, які історично були притаманні українській правовій культурі. У першому розділі роботи здійснено ґрунтовний аналіз теоретико-методологічних напрацювань вітчизняних та зарубіжних науковців, присвячених дисертаційній проблематиці. Досліджено еволюцію понять правової традиції, природного права, форм і джерел права, моралі та етики. Констатовано, що попередніми дослідниками виявлено низку особливостей розвитку української правової традиції в різні епохи, проте питання співвідношення моралі та права крізь призму типів раціональності потребує окремого цілісного вивчення. Оскільки в межах легістської (законницької) доктрини взаємозв'язок моралі та права фактично заперечується, дане дослідження виконано з позицій юснатуралістичного (природно-правового) підходу. Це дозволяє розглядати право не як волю держави, а як втілення вищих цінностей справедливості та свободи. Методологія роботи базується на принципі взаємодоповнюваності методів. Застосовано загальнонаукові методи (аналіз, синтез, дедукція), філософські (діалектичний, екзистенціально-феноменологічний, герменевтичний) та спеціально-правові (історико-правовий, соціологічно-правовий, формально-догматичний). Особливе місце посідає метод синергетики як загальнонаукова трансдисциплінарна програма, що дозволяє дослідити правову систему як відкриту самоорганізовану структуру, чутливу до морально-етичних імпульсів суспільства. Другий розділ присвячено дослідженню морально-правового континууму як культурно-цивілізаційного феномену. Обґрунтовано, що в общинно-племінний період людина була «розчинена» в груповому «ми», а її поведінка жорстко регулювалася традиційною первісною мораллю. Кардинальні зміни відбулися в період «осьового часу», коли становлення етичних норм (добро, спільне благо, свобода, людська гідність) призвело до формування людини трансгресивного типу – особистості, здатної виходити за межі безпосереднього досвіду. Така людина завдяки категоріальному мисленню творила моралізоване право, яке, у свою чергу, формувало її як суб'єкта права. Автор доводить, що право і мораль мають спільну термінологічну базу та схожу структуру, що включає ідеологічну, нормативну та інституційну складові. Їхня спільна функція полягає у вдосконаленні людини та гармонізації суспільного буття. Право визначено як форму буття моральних норм або «юридизовану мораль». Сутнісною характеристикою обох систем є загальнолюдські смисли та цінності. Важливим аспектом дослідження є вплив раціональності на розвиток права. Антична цивілізація виробила «мудру раціональність», засновану на цілісності природного та людського буття. Вона була спрямована на творення змісту права, що формувало людину як громадянина. Практична раціональність римлян, навпаки, зосередилася на формі – законі як інструменті захисту власності та індивідуальної свободи. Натомість новоєвропейський раціоналізм сформував легістську парадигму, байдужу до духовності, що призвело до відмежування моралі від права та перетворення останнього на політичне знаряддя репресій у недемократичних режимах. У третьому розділі проаналізовано розвиток української правової традиції від доби Русі до сучасності. Доведено, що традиційна свідомість давніх русичів була симбіозом божественного порядку та родоплемінної моралі. Природно-правовий світогляд формувався органічно, виходячи з «природи речей». Раціоналізм цього періоду – це раціоналізм «здорового глузду», вплетений у логіку людського досвіду. Одухотворене християнством мислення сприяло творенню морально-правової системи регуляції, що орієнтувалася на загальнолюдське.

2. The relevance of the research into the correlation between morality and law in the Ukrainian legal tradition is determined by a complex of factors shaping the development of modern Ukrainian statehood. In the context of contemporary challenges, particularly the necessity of strengthening national security, the legal system appears not merely as a set of normative prescriptions but as a fundamental means of establishing the rule of law and an instrument for protecting human rights. A profound reformation of this system requires reliance on the national legal tradition with its powerful humanistic-value dimension. Under the conditions of the large-scale invasion by the aggressor, the issue of national identification acquires existential significance, and the legal tradition acts as an

effective mechanism for such identification. The necessity of reviving the phenomenon of "moralized law" as a national tradition is necessitated by the deficit of humanistic potential in the current legal reality of Ukraine. The centuries-old history of Ukrainian law demonstrates the organic unity of ethical and legal norms, which serves as the foundation for forming responsible legal thinking among both government officials and ordinary citizens. Furthermore, the European integration aspirations of the Ukrainian people require not only the formal adaptation of legislation but also a deep assimilation of European legal values, which were historically inherent in the Ukrainian legal culture. The first section of the work provides a thorough analysis of the theoretical and methodological contributions of domestic and foreign scholars dedicated to the dissertation problem. The evolution of concepts such as legal tradition, natural law, forms and sources of law, morality, and ethics is explored. It is noted that while previous researchers identified several features of the development of the Ukrainian legal tradition across different eras, the question of the correlation between morality and law through the prism of types of rationality requires a separate, holistic study. Since the relationship between morality and law is essentially denied within the legalistic (positivist) doctrine, this study is conducted from the standpoint of the jusnaturalistic (natural law) approach. This allows for the consideration of law not as the mere will of the state, but as the embodiment of the higher values of justice and freedom. The methodology of the work is based on the principle of the complementarity of methods. General scientific methods (analysis, synthesis, deduction), philosophical methods (dialectical, existential-phenomenological, hermeneutical), and special legal methods (historical-legal, socio-legal, formal-dogmatic) were applied. A special place is occupied by the method of synergetics as a general scientific transdisciplinary program, allowing for the investigation of the legal system as an open self-organizing structure sensitive to the moral and ethical impulses of society. The second section is devoted to the study of the moral-legal continuum as a cultural-civilizational phenomenon. It is substantiated that in the communal-tribal period, the individual was "dissolved" in the group "we," and their behavior was strictly regulated by traditional primitive morality. Cardinal changes occurred during the "Axial Age," when the establishment of ethical norms (good, common good, freedom, human dignity) led to the formation of a transgressive type of human – a personality capable of going beyond immediate experience. This individual, through categorical thinking, created moralized law, which, in turn, shaped them as a subject of law. The author proves that law and morality share a common terminological base and a similar structure, including ideological, normative, and institutional components. Their common function lies in the improvement of the human being and the harmonization of social existence. Law is defined as a form of existence of moral norms or "legalized morality." The essential characteristic of both systems is universal human meanings and values. An important aspect of the research is the influence of rationality on the development of law. Ancient civilization produced "wise rationality," based on the integrity of natural and human existence. It was directed toward creating the content of law, which formed the individual as a citizen. In contrast, the practical rationality of the Romans focused on the form – the statute (lex) as a tool for protecting private property and individual freedom. Modern European rationalism, however, formed a legalistic paradigm indifferent to spirituality, leading to the separation of morality from law and the transformation of the latter into a political tool of repression in non-democratic regimes.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Bagriy Yu. The moral and ethical dimension of the European Convention of human rights and fundamental freedoms. PNAP. 2025. № 3 (Республіка Польща). С. 111–121. URL: https://scispace.com/pdf/the-moral-and-ethical-dimension-of-the-europe-an-convention-q1fr6tnf929d.pdf
- 2. Багрій Ю. Морально-етична парадигма правової держави у творчості українських мислителів поч. XIX – І пол. XX ст. Держава та регіони. Серія «Право». 2025. № 2(88). С. 101–107. URL: https://law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2025/16.pdf
- 3. Багрій Ю. М. Морально-етичний вимір української правової традиції Козацької епохи. Галицькі студії. Юридичні науки. 2024. № 6. С. 11–19. URL: https://journals.gi.ternopil.ua/index.php/law/article/view/61/56
- 4. Багрій Ю. М. Національна правова традиція: методологія дослідження. Вчені записки Таврійського національного університету імені Володимира Вернадського. Серія «Юридичні науки». 2024. Т. 35(74), № 3. С. 1–5. URL: https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/3.pdf
- 5. Багрій Ю. М. Морально-етичні засади позитивного права Руси–України та Литовсько-Руської держави. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 7. С. 16–20. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2024/3.pdf
- 6. Багрій Ю. М. Ціннісно-смислова компонента української правової традиції як основа здійснення правових перетворень в сучасній Україні. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кременчук, 5–7 груд. 2024 р.). Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 28–32. URL: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/347/10349/37824-1
- 7. Багрій Ю. М. Ціннісно-моральні засади захисту прав релокованих осіб. Закарпатські правові читання. Релокація в умовах екстраординарних правових режимів : матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 25– 15 26 квіт. 2025 р.). Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 243–246. URL: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/380/11675/26563-1
- 8. Багрій Ю. М. Ідея єдності права та моралі в творчості українських мислителів кінця XIX – поч. XX ст. Творча спадщина Олександра Кістяківського (1833–1885): історико-теоретичні та сучасні проблеми розвитку юридичної науки : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22 листоп. 2024 р.). Київ, 2024. С. 201–204.
- 9. Багрій Ю. М. Проблема прав людини в творчості українських мислителів XIX – поч. XX ст. Права людини та публічне врядування : матеріали VIII Міжнар. правничого форуму (до 150-річчя заснування ЧНУ імені Юрія Федьковича) (м. Чернівці, 30 трав. 2025 р.). Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 17–20. URL: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/390/12498/36966-1
- 10. Багрій Ю. М. Путінізм як тотальна загроза правам людини. Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики : матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (24 груд. 2025 р.). Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 10–12. URL: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/448

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0111U007821

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горінов Павло Валерійович

2. Pavlo V. Horinov

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8294-2784

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=c6jlKE0AAAAJ; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58507032400

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кельман Михайло Степанович
2. Mykhaylo Kelman

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4393-4626

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сопілко Ірина Миколаївна
2. Iryna Sopilko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9594-9280

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гавронська Тетяна Володимирівна

2. Tetyana V. Gavronska

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6213-9188

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=pVaafBAAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарова Олена Василівна

2. Olena V. Makarova

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0208-9737

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=KOlBS6gAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Андрусишин Богдан Іванович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Андрусишин Богдан Іванович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кліваденко Наталія Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна